

İlâhiyât

ORUÇ

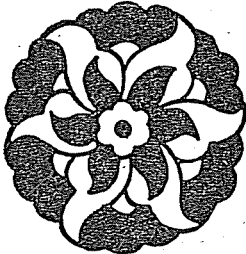
Ziya KAZICI
Kandıra Lisesi
Din Bilgisi Öğr.



ütün Semâvî dinlerde olduğu gibi İslâm'da da çeşitli ibadet şekil ve zamanları vardır. İşte bu ibadetlerden birisi de Ramazan ayında tutulan «oruç» tur. Buharî'nin, Ebû Hüreyre'den rivayet ettiği meşhur Cibril Hadisinde zikri geçen bu ibadet, riya ve gösterişsiz bir şekilde yerine getirildiği için büyük bir önem taşır.

Her dinin, hatta putperestliğin bile kendisine göre bir nevi ibadeti vardır. Hiç bir din, salıklarını bundan müstağni görmemiştir. Zariyat Sûresi 56. âyetinde Allah Teâlâ Hazretleri şöyle buyurur: «*Cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.*» Bu Âyet-i Kerime, insanın yaratılış gayesini çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Buna göre yaratılış, ibadet gayesine matuftur. Bununla beraber ibadet, hiç bir zaman güç ve takatımızı aşan bir şey değildir. Binbir zafiyet ve acz içinde bocalayan insan için, Allah'ın emirlerinin ağır olmaması büyük bir lütuftur. Bakara sûresinin son âyetleri bu hakikatı ifâde ederler. Kur'an, bütün yaratıkların Allah'a (C.C.) ibadet ettiklerini, birçok âyetlerinde zikir eder. Canlı-cansız her şey O'nu tesbih eder. İslâmî ibadet, bütün varlıkların ibadetini bünyesinde toplamıştır. Örnek olarak M. Hamidullah Beyi'n sözlerini nakl edelim: «Yeryüzünde bulunan varlıklar üç büyük zümreye ayrılır: 1 - Canlılar, 2 - cansızlar ve 3 - bitkiler. Bir müslüman ibadeti bu üç zümredeki yaratıkların ibadetlerini cemedip temsil eder; bir Müslümanın namazı:

- a — Dağlar gibi ayakta dikilip durmak (kıyâm)
- b — Sair canlılar gibi eğilmiş bulunmak (rükû)
- c — Kökleri, ağzları demek olan bitkiler gibi yere kapak kalmak (secde)tan ibarettir.



«Yine namazda, bir şimşek gibi yüksek sesle Allah'ı tesbih etmek (Allahu Ekber), yıldızların gökte, doğup-yükselip-batmaları gibi bir takım inip çıkmaya, gölgeler gibi uzanıp kısılmaya hareketleri vardır, v.s...» (1)

Bununla beraber, yaratıkları mükellef olanla olmayan diye de iki kısma ayırmak mümkündür. Mükellefler, yukarıda zikr edilen âyettekilerle birlikte, meleklerdir. Ancak insanla melek arasındaki fark, mükellef olanla olmayan arasındaki fark kadar büyüktür. Melek diye isimlendirilen varlık, nûrdan yaratılmıştır. Gözlerimizin kendilerini göremeyecek şekilde yaratılan bu varlıklarda nefis dediğimiz şey yoktur. Yeme, içme ve diğer nefsanî arzular onlar için söz konusu değildir. Vazifeleri, sadece Yaraticı'nın emirlerini yerine getirmektir. Göz açıp yumuncaya kadar geçen zamanda dahi, Allah'a isyan etmez ve bir günah işlemezler.

Mükellef olmayan yaratıkların başında da hayvan nesli gelir. Bu sınıf, meleklerin aksine her türlü nefis ile donatılmışlardır. Akıl, şuur ve idrak bu zümreye verilmemiştir. Hayvanlar sadece iç güdülerini hareket ederler. Yeme, içme ve diğer hususlarda Allah'ın kendilerini yarattığı şekilde hareket ederler. Nitekim Allah Teâlâ Kur'an'ın Nahl Sûresinde «*Rabb'in arıya vahy etti...*» (2) demek suretiyle Rabbimizin bu sınıf yaratığa bir türlü vahy ettiğini bildirmektedir. Şurası unutulmalıdır ki, burada zikr edilen vahy, Peygamberlere yapılan vahy cinsinden değildir. Bu konuda geniş bilgi, Usul-u Tefsir ve Usul-u Fıkıh kitaplarında vardır. Öğrenmek isteyenler bu konudaki eserlere müracaat edebilirler.

Mükellef olan insana gelince, bunun durumu ne sadece nefis ve iç güdüsü ile hareket eden hayvana, ne de nefisten uzak olan ve sadece emirlere uyan meleklerin durumuna benzer. Kendisine her türlü nefis verilmekle beraber, şuur, akıl ve idrak da verilmiştir. İnsan melek ve hayvan cinsleri arasında orta bir menzildedir. Her iki varlığın ortak bazı noktalarını bünyesinde taşıyan insan, eğer doğru yoldan ayrılmaz, Allah'ın emirlerini doğru olarak yerine getirirse, meleklerden daha yüksek bir dereceye yükseltilir. Eğer her türlü imkân ve ortama rağmen, doğru yoldan ayrılır, Allah'tan emirlerini yerine getirmez, müslümanlara her türlü kötülüğü yaparsa, o zaman ortak vasıflarından birini taşıdığı hayvanlar sınıfından da daha aşağı bir dereceye düşer. Kur'an'ın bizzat kendi ifadesiyle sübut bulan bu hüküm, insanların durumlarını belirtmek için konulmuştur. Araplarda ata sözü haline gelen şu vecize bu konuda söylenen sözlerin en güzellerinden biridir: «Allah nice öküzleri insan sûretinde yaratmıştır.»

ORUÇ VE TARİHÇESİ

Dinler Tarihi incelendiği zaman görülür ki, her zaman insanları doğru yola iletmek için Allah tarafından birer peygamber gönderilmiştir. Bu peygamberlerin getirdiği dinin hükümleri, zamana göre değişiklik arz ederler. Bu değişiklik sadece fer'î dediğimiz kısımlardadır. Yoksa inanç ve itikad gibi temel meselelerde değildir. İşte bütün dinlerin göndericisi olan Allah, «Oruç İbadeti» ni de her zaman insanlara emr etmiştir. En eski dinlerde bile oruç ibadetinin mevcudiyeti, tezimizi desteklediği gibi bizzat Kur'an-ı Kerim de bu konuya işaretle şöyle der: «*Ey iman edenler! Sizden öncekilere farz kıldığımız gibi, size de oruç farz kıldık. Ta ki, korunmanız.*» (3) İnsanı yegâne yaratıcısı olan Allah karşısında en gü-

zel bir şekilde hareket etmeye sevk edecek olan Oruç'un her dinde olması tabiidir. Zira oruç, insanı daha çok takvaya yaklaştırır. Bu sebeple eski dinlerde olduğu gibi, bu ümmete de farz kılınması gerekiyordu. Yukardaki âyeti tefsir ederken İbn-i Kesir şunları söyler: «İnsan nefsinin kötülüklerden temizlenmesi için, Allah orucu bize ve bizden öncekilere farz kılmıştır. Oruç, insanı ahlaken iyi bir dereceye ulaştırdığı gibi, onu birçok kötülüklerden de alıkor. Zaten bunun içindir ki, Buhârî ve Müslim'in Sahihlerinde İbni Mes'ud'dan şu hadis rivayet edilmiştir. «Ey gençler kintin evlenmeye gücü yeterse evlensin. Zira evlenmek gözü (haramdan) daha çok men eder, iffeti de öylece korur. Kim evlenmeye muktedir olamazsa oruca sarılsın. Çünkü oruç onun için bir denemedir. (Şehveti kesen, nefsi kıran hafif bir ameliye gibidir.)» İslâmın ilk bidayetinde her ayın üç günü oruç tutulurdu ki, bu, sonra Ramazan Orucu ile nesh edilmiştir. Bu ilk orucun da eski ümmetlerin tuttıkları oruç gibi olduğunu, bu orucun Hz. Nuh'tan beri devam edegelmekte iken Ramazan Orucu ile nesh edildiğini Muaz, İbni Mes'ud, İbni Abbas, Atâ, Katade ve Dahhak rivayet etmektedirler. Abbas İbni Mansur, Hasan el-Basri'nin yukarıda geçen âyet için «Vallahi bizim üzerimize bir ay olarak farz kılınan RAMAZAN ORUCU, geçen bütün ümmetlere farz kılınmıştır.» dediğini nakl eder, Ebû Abdîr-Rahman el-Makarri'nin hadisinde İbni Ebi Hatim, Abdullâh b. Ömer'den Resûlullah (S.A.S.) in şöyle dediğini rivayet eder: «Ramazan orucu, Allah'ın sizden önceki ümmetlere de farz kıldığı bir oruçtur.» (4)

Kiblenin Kâbe tarafına çevrilmesinden bir ay sonra, Peygamberimizin Medine'ye hicretinin 18. ayı başlarında, Şaban ayında farz kılındı. Yukarıda da geçtiği gibi, Ramazan Orucu farz kılınmadan önce Peygamberimiz her ayın üç günü oruç tutardı. Daha sonra yukarıdaki âyetle bildirilen Ramazan Orucu, eskilere farz kılındığı gibi müslümanlara da farz kılınmış oldu.

Ahkâm âyetlerinin Tefsiri adlı eserinde Prof. M. Ali es-Sayis şöyle der: «Eski tarihe ittılâ olanlar derler ki: Tarih, hiç bir dinin oruçtan hali olmadığına şahidlik eder. Yani tarih buna şahiddir.» (5) Yahudi ve hristiyanlar da bidayette Ramazan orucu ile emr olunmuşlardır. Fakat onlar dinin her konusunu istedikleri şekle soktuklarından bu meseleye de el atarak istedikleri gibi değiştirmişlerdir. Yahudilere farz kılınan Ramazan orucu yine onlar tarafından değiştirilerek Firavn'ın boğulduğu güne hasr edilmiştir. Halbuki onlar bunda da yanlışlardır. Firavn'ın boğulma günü Aşura gününde idi. Hristiyanlara gelince; bunlar da Ramazan orucu ile emr olunmuşlardır. Nihayet şiddetli bir sıcağa tesadüf etmişler. Bunun üzerine yaz ile kış arasında normal bir mevsim olan baharda oruç tutmaya âlimleri tarafından karar verilmiştir. Bu değişikliğin keffareti olarak on gün ilâve etmişlerdir. Daha sonra hastalanan hükümdarları için on gün daha ilâve etmek suretiyle 50 güne yükseltmişlerdir. Bundan başka orucun şeklinde de değişiklik yaparak bunu sadece perhize çevirdiler.» (6)

İnsanı birçok kötülüklerden alıkoymayan ve Rabbine daha çok yaklaştıran bir ibadet olmasından dolayıdır ki, her dinde bu ibadet şekli vardır. Eğer meselâ hristiyanlar bu gün bu ibadeti yerine getirmiyorlarsa; bu ibadetin bu dinde olmadığını isbatlamaz. Çünkü Yahudi, Hristiyan ve diğer dinlere bağlı olan kimseler, dinlerinde istedikleri değişikliği yapabilmektedirler. Dinler Tarihi bu gibi örneklerle doludur. Ya-

hudilerin Tevrat'ı, Hıristiyanların da İncil'i tahrif ettikleri bir gerçektir. İşte onlar, bunu da değiştirerek başka bir şekle sokmuşlardır. Örnek olması için M. Hamidullah'ın şu sözlerini verebiliriz: «Brahmanist Hind ilahiyatçılarına nazaran yürürlükte bulunan örf ve âdet en iyi kanundur. Bu hale göre, dinî emirlerle ilgili herhangi bir değişiklik halk yığınlarının umumî tasvibine mazhar olmuşsa, bu değişiklik (yani örf) belli bir bölge ile sınırlı bile olsa, dinî kanuna bir tecavüz olarak karşılanmayacaktır. Yahudiler arasında da buna benzer bir şekilde, vahye dayanan Tevrat'ın açık ve sarîh hükümleri değil de hahamların fikir ve görüşleri tatbik edilir. Hıristiyanlar daha da ileri gitmişlerdir. Onların inanışlarına göre "Papazlar Meclisi" (Konsül) Ruh'ul-Kuds'ün himaye ve kalkını altındadır. Evvelce inatçılar ve muhalefette direnenler Konsülden çıkarılırlardı. Bugün ise, bu konsüllerde karar alabilmek için âdi ekseriyet kifayet etmektedir; hatta günümüz Hıristiyan dünyasında, herhangi eski bir doğma (nass) veya dinî tatbikatta bir değişiklik için umumî rey birliğine (ittifak) bile ihtiyaç duyulmamaktadır.» (7) Sorbon Üniversitesi Dinler Tarihi Profesörü olan Jini Per'in de bu konudaki sözleri çok mânidardır. O, Hz. İsa zamanındaki hıristiyanlıkla şimdiki hıristiyanlığın sadece bir isim benzerliği bulunduğunu bunadn başka ortak herhangi bir noktalarının bulunmadığını belirtir (8).

Bu konuyu özetleyecek olursak şunu söylemek gerekir: Oruç, insanı Hâlikına daha çok yaklaştırdığı ve onu hayra daha çok yardımcı ettiği için, Allah tarafından gönderilen Semavî Dinlerde olduğu gibi İslâm'da da farz kılınmıştır. Bu ibadet, bugün yalnız ve yalnız Müslümanlarca hakkiyle eda edilmektedir.

ORUÇ NE DEMEKTİR ?

Oruç'un arapça karşılığı «SAVM» kelimesidir. Lûgat anları mutlak surette imsâktır. Konuşma lisanında imsâk, bir şeyden çekinmek, sakınmak, yemek, içmek ve konuşmaktan çekinmek mânalarını içine alır. Bu anlamda Kur'an-ı Kerim'in Meryem sûresinde şöyle demektedir: «*Artık ye, iç. (Göz(ün) aydın olsun. Eğer beşerden herhangi birini görürsen "ben de, o çok esirgeyici (Allah'a) oruç adadım. Onun için bugün hiç bir kimseye katıyyen söz söylemeyeceğim.*» (9) H. B. Çantay meâlinde bununla ilgili olarak, Celaleyn'den şu nakli yapmaktadır: «*Yani söz söylememeyi nezr ettim.*» (10)

Şer'î yani ıstılâhî mânasına gelince; bu, bu kadar basit ve kolay değildir. Herhangi basit bir şeyden sakınma oruç olmadığı gibi, böylesi şeyler dinimizce yasaklanmıştır.

Istılâhî mânasıyla oruç *Niyet ederek tan yerinin ağarmasından, güneş kavuşuncaya kadar yeyip içmekten ve cinsî münasebette bulunmaktan nefsi men etmektir.*» (11) İnsana verilmiş bulunan nefis, hem hayra hem de şerre yarasa da, tabiatı icabı ne çok şerre mütemayıldır. Nitekim Hz. Yusuf'un lisanı ile Rabbimiz tarafından nefis hakkında bize şu mâlumat verilmektedir: «*(Bununla beraber) ben nefsimi tebrie etmem. Çünkü nefis, olanca şiddetiyle kötülüğü emr edendir muhakkak. Meğer ki, Rabbimin esirgemiş bulunduğu (bir nefis) ola. Zira Rabbim çok yarlıgayıcı, çok esirgeyicidir.*» (12) Tabir câizse nefsi bir ateşe benzetebiliriz. Ateş hem iyiliğe hem de kötülüğe yarar. Fakat tabiatı itibarıyla bir temas halinde hemen yakıcılık tesirini gösterir. İşte nefsi em-

mare dediğimiz kıvvet de bunun gibidir. Buna hükmedebilmek için Hz. İbrahim gibi bir hassaya sahip olmak gerekir. «Biz de dedik: Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve selamet ol.» (13) Hakikatte biz ateşe karşı böyle bir kuvvete sahip olamayacağımıza göre, onun gibi yakıcı ve sahibini helak eden bir nefse, oruç tutmak sûretiyle hakim olabiliriz. Rabbini bile tanımayacak kadar azgınlaşan bu nefsi terbiye etmek, ancak ve ancak onu aç bırakmakla mümkün olur. Bu ise oruçtan başkası ile mümkün olamaz. Bunun için şöyle derler: «Oruç, azayı acıktırır. fakat nefsi doyurur. Azâ doydu mu, bu sefer de nefis acıktır.» Meşhur İranlı İslâm filozofu Sâdî tarafından söylenen «*hadden aşırı şiddet, gayesindeki hikmeti kayb eder.*» sözü tıkabasa, doldurulan bir midenin mutlak sûrette sahibini bir tehlikeye maruz bırakacağını güzel bir şekilde ifade etmektedir.

ORUCUN KISIMLARI

İslâm, her konuda olduğu gibi oruç hususunda da «Orta Yolu» takip eder. Bunun için İslâm'da bazı oruçlar farz kılınırken diğer bazıları haram kılınmıştır. İnsanlar, yaratılıştaki birbirinin aynı olmadıkları gibi fikir ve düşüncede de birbirine benzemezler. Bazı kimseler bir aylık orucu bile fazla görürken, bazıları da, bütün sene oruç tutmak isterler. Bu görüşlerin her ikisi de İslâma aykırıdır. İslâm'ın gayesi insanı zor olan şeylerle imtihan değildir. O, her zaman insanın hayrına olanı seçtiği gibi, onun taşıyamayacağı yükü de yüklemeyi (14). İnsan, Allah'a karşı bir takım ibadetleri yerine getirmekle yükümlü kabul edilirken, kendisinde hem bedeninin hem de diğer bazı insanların hakları olduğu kabul edilmiştir. Bu hak ve ödevlerin yerine getirilebilmesi için bütün sene oruç tutmaya müsaade edilmemiştir.

İslâm'da, oruçlar muhtelif olup, bir kısmı farz kılınmışken, bir kısmı da haram kılınmıştır. Dinimizce oruçlar: «farz, vacip, mesnûn, mendûp, nafîle, kerahet-i tenzihiyye ile mekruh ve kerahet-i tahmiyye ile mekrûh kefaretlere, hacc'da av cezası, ihramlı iken eza fidyesi farz oruçlardandır. Zira hepsi kat'î delille sabittirler. Nezir (Adak) orucu vacip, muharrem'in dokuzuncu günü ile birlikte aşûra orucu sünnet, her ayın ortasında üç gün oruç tutmak mendûp, bunlardan maada, kerahati sabit olmayan bütün oruçlar nafîle, muharrem'in dokuzuncu gününü bırakıp sadece onuncu günü aşure orucu tutmak kerahet-i tenzihiyye ile mekrûh, teşrik günleri ile bayram günlerinde oruç tutmak tahrimen mekrûhtur.» (15)

AYIN DOĞUŞU VE ÜLKELER ARASINDAKİ FARK

Hız. Peygamber (S.A.S.) in Medine'ye hicretinden kısa bir zaman sonra devlet haline gelen İslâm toplumu, ondan kısa bir müddet sonra da imparatorluk haline geldi. Bu gelişte öyle bir sür'at vardı ki, İslâm düşmanları da şaşır kalmışlardı.

İslâm'dan önce çapulcu ve yarı vahşi bir hayat sürdüren Cahiliyye arabı, İslâm ile müşerref olduktan sonra; hatıralarının bile bize birer masal gibi geldiği ve cihanda eşine bir daha raslanmayan harikaların sahibi olmuştur. En büyük mâbetleri Ebrehe ve ordusu tarafından yıkılmak istendiğinde, buna korkusundan hiç kimse ses çıkaramadığı gibi

herkes dağlara sığınmıştı. İslâm geldikten sonra bu korkak millet, Koca İran (fars) imparatoruna «*bu millet sizin yaşamayı ve ziyneti sevdiği-
nizden daha çok ölümü sever,*» diyerek İran'ı feth etmiştir. Çok kısa bir zamanda hiç bir komutan, padişah ve imparatora nasib olmayan toprak parçaları müslümanların eline geçmişti. İslâm, adalete ve müsamahaya verdiği değer yüzünden her milletin gönlünü kolayca feth ederek oralara yerleşiyordu. Feth edilen topraklarda yaşayan insanlar, kendiliklerinden fatihlerin dinlerini kabul ediyorlardı. Böylece yeryüzünün birçok mıntıkası, İslâm İmparatorluğu sınırları içine girmiş oldu. Hele günümüzde, müslümanların yaşamadığı bir memleket hemen hemen yok gibidir.

Bu kadar geniş coğrafi bir sahaya yayılmış bulunan her müslüman, Peygamberimiz (S.A.S.) in «*hilâli görerek oruç tutun ve onu görerek orucunuzu açın.*» (16) emrine uyacaktır. Böyle olunca ayın görünmesi çeşitli memleketlere göre değişik zamanlarda olacaktır. Orucun tutulması ile bayramın yapılması ayın görünüşüne bağlı olunca Türkiye'deki müslüman ile Japon müslümanının Ramazan başlangıç ve sonu hakkındaki tatbikatı farklı olacaktır. Japon müslümanı, Türkiye'de yaşayan müslümandan daha önce oruca başlayacak ve yine ondan önce byram yapacaktır. Bu ise müslümanlar arasında bir farklılığın meydana gelmesine sebep olduğu gibi, bayram günü tutulan orucun haram olması dolayısıyla de zihinleri bulandırır. İslâm âleminde bir tefrikaya sebebiyet verebilme görümündedir. Nitekim 11.11.1972 tarihli «Bizim Anadolu» Gazetesinde, Avukat Hamit Çağıl Beyin daha önce yazdığı bir yazıya Kandilli rasathanesi mezkûr tarihte cevap vermişti. Bu tür münakaşalara Prof. Dr. Muhammed Hamidullah şöyle cevap vermektedir: «Yeni ay (hilâl)in görünebilmesi imkânlarına memleketin doğu veya batıda olmasına olduğu kadar kuzeyde veya güneyde bulunmasına da (boylam ve enlemine) de bağlı olduğu herkesçe bilinmektedir. Ay'ın muhtelif safhalar arz etmesi ve bunlardan özellikle yeni ay safhası, ayın etrafındaki hareketinin eseridir; eğer meselâ yeni ay Japonya veya Endonezya'da henüz görülüyorsa pekâla Pakistan'da, Mısır'da, Türkiye'de, Fransa'da, İngiltere'de v.s. görülmekte olabilir. Aynı şekilde eğer Türkistan'da güneşin batışında yeni ay görülüyorsa pekâla Seylan'da görülebilir. Aynı boylam çizgisi üzerinde bulunmalarına rağmen Paris'te görülmemesine rağmen Lagos'ta (Nijerya) görülebilir. Bazan bir günlük fark olabilirdiğinden meselâ Dakar'da (Senegal) görülen hilâl, Japonya müslümanlarına cebren kabul ettirilemez. İslâm için önemli olan, bayramın hangi gün olduğu değil, fakat sadakatle ibadet etmektir.» (17)

Fukaha arasında «ihtilâf-ı metali» olarak isimlendirilen bu durum görüş ayrılıklarına (ihtilâf) sebep olmuştur.

«Hanefilerden Kadı Han ve Şems'ul-eimme Serahsî gibi bir takım zevata göre «ihtilâf-ı metalia itibar yoktur, zahir olan rivayet te budur.» Fakat bazılarına göre ihtilâf-ı metalia itibar vardır. Fetava-i Hüsamiyede şöyle deniliyor: -Bir şehir ahali ay'ı görerek otuz gün tutsalar; diğer bir şehir ahali de ay'ı görerek yirmi dokuz gün tutsalar ve iki şehri arası yakın olup, her ikisinde hilâl aynı zamanda doğsa, yirmi dokuz gün tutanlara bir gün oruç kaza etmek lâzım gelir. Fakat şehirler birbirine uzak olup hilâl her ikisinde ayrı ayrı zamanda doğuyorsa, bir şehrin hükmü diğerine lâzım gelmez. Hz. Aişe (R. Anha) nın: «Her beldenin fitır bayramı o belde ahalesinin bayram ettiği gündür,

Her beldenin kurban bayramı da o belde ahâlisinin kurban kestiği gündür,» dediği rivayet olunuyor ki, bu da «ihtilâf-i metalia» itibar olunacağı gösterir. İmam Şafî'nin mezhebi de budur. Hz. Şafî (150-204): «İki belde arasındaki yakınlığın 24 fersahdan az olmakla tahdid etmektedir. Zira bu miktardan fazlada artık hilâl iki beldede aynı zamanda doğmaz.» (18)

Bugün aralarında binlerce kilometre uzaklık bulunan İslâm ülkelerinde ayın doğuşu tabiatıyla farklı olacaktır. Bu yüzden de memleketlerin Ramazan başlangıcı ile Bayramlarının değişik olması normal karılanmalıdır.

ORUCUN FAZİLETİ

Kitap ve Sünnet'te başlı başına bir konu teşkil eden «Oruc» un fazileti hakkında, bir çok eser yazılmıştır. Biz burada sadece bazı hadislerden bahs edeceğiz. Okuyucu bütün sahih hadis kitaplarının «Oruç» bölümlerine bakabilir.

1 — Ebû Said el-Hudrî (R.A.) Resûlullah (S.A.S.) den şu hadisi rivayet eder: «Hiç bir kul yoktur ki, Allah rızası için bir gün oruç tutsun, ancak Allah onun yüzünü Cehennemden yetmiş hafif (70 senelik yol) uzaklaştırmasın.» (Buhârî - Müslim).

2 — Ebû Hüreyre (R.A.) Resûlullah (S.A.S.) in şöyle dediğini rivayet eder: «Ramazan gelince, Cennet kapıları açılır, Cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar bağlanır.» (Buhârî - Müslim).

3 — Sehl b. Sa'd (R.A.) Resûlullahtan şunu nakl eder: «Cennette Reyyan adı verilen bir kapı vardır, bu kapıdan ancak oruçlular girebilir. Kıyamet günü, oruçlular nerede diye çağrılır. Herkes kalkar ve ancak oruçlular o kapıdan girebilir. Başka hiç bir kimse oradan giremez. Oruçlular girdikten sonra kapı kapanır.» (Buhârî - Müslim)

4 — Yine Ebû Hüreyre (R.A.) Resû'u-Kibriya'dan şu hadisi nakl eder: «İnanarak ve sevabını Allah'tan umarak Ramazan Orucunu tutan kimsenin geçmiş günahları bağışlanır.» (Buhârî - Müslim)

5 — Ebû Hüreyre şunu da nakl eder: Resûlullah (S.A.S.) şöyle dedi: «İnsanoğlunun her ameli (hayır) kat kat artırılır. İyilik (hasene) on ila yediyüz arasında değişir. Taala Hazretleri buyurdu: Ancak oruç bu hükmün dışındadır. Çünkü o, benim içindir. Ve onu mükâfatlandıracak olan da ancak ve ancak benim. (Oruçla) yeme, içme ve şehvetini benim için bırakır. Oruçlu için iki sevinç vardır: Biri iftar ettiği zaman, diğeri de Rabbine kavuştuğu zaman. Onun ağız kokusu, Allah indinde misk kokusundan daha hoş ve rayihalıdır.» (Müslim)

6 — Ebû Hüreyre (R.A.) Resûlullah (S.A.S.) in şöyle buyurduğunu Allah'a yemin ederim ki, oruçlunun ağız kokusu, Allah indinde misk kokusundan daha sevimsidir. (Allah Taâlâ şöyle buyurur): Oruçlu yemesini, içmesini ve şehvetini benim için bırakır. O halde onu mükâfatlandıracak olan da ancak benim.» (Buhârî - Müslim)

Oruçla ilgili daha birçok sahih hadis olmasına rağmen biz ancak birkaç tanesini zikr ettik. Bunun yanında orucun birçok da maddî faydası vardır. Konunun fazla uzamaması için buna pek temas etmedik.

- (1) Prof. Dr. M. Hamidullah: Resûlullah Muhammed s. 82-83, Terc. Doç. Dr. Salih Tuğ. İrfan Mat. İstanbul, 1973.
- (2) Kur'an: Nahl/68.
- (3) Kur'an: Bakara/183.
- (4) İbn-i Kesir: Tefsir, c. 1, s. 275-376, Beyrut, 1966.
- (5) Prof. Muhammed Ali es-Sayis: Tefsiru Ayat'il-Ahkâm. c. 1, s. 90, Terc. Naim Erdoğan - İhsan Toksarı. Tan Mat. İstanbul, 1971.
- (6) Elmalılı Hamdi Yazır: Hak Dini Kur'an Dili, c. 1, s. 626, Nebioğlu Basımevi, 1960, 2. Bsk.; Prof. Muhammed Ali es-Sayis: a.g.e. s. 90.
- (7) M. Hamidullah: Resûlullah Muhammed, s. 231, Terc. Doç. Dr. Salih Tuğ, İrfan Mat. İstanbul, 1973.
- (8) Geniş bilgi için bk. K. Kerim ve G. Kaynaklarına Göre Hıristiyanlık ile yakında neşredilecek olan «Kur'an ve İncil» adlı eserlerimiz.
- (9) Kur'an: Meryem/26.
- (10) H. B. Çantay Kur'an-ı Hakim ve Heal-i Kerim, c. 2, s. 554 Dip Not 27 İstanbul, 1965 (5. Bsk.).
- (11) Ahmed Davudoğlu: Bülûğ'ül-Meram (terc. ve şerhi) c. 2, s. 409 Nurettin Uycan Mat. İst.
- (12) Kur'an: Yusuf/53.
- (13) Kur'an: Enbiya/69.
- (14) Kur'an: Bakara/286.
- (15) Ahmed Davudoğlu: Bülûğ'ul-Meram (Terc. ve Şerhi) c. 2, s. 409. N. Uycan Mat. İstanbul.
- (16) Tirmizi: Sünen, c. 2, s. 14, Terc. O. Zeki Mollamehmetoğlu, Fatih Yayın-
evi Mat. İst. 1972.
- (17) Muhammed Hamidullah: İslâm Peygamberi, c. 2, s. 94, Terc. M. Sait Mutlu - Salih Tuğ, Ahmet Sait Matbaası, İstanbul, 1969.
- (18) Ahmed Davudoğlu: Bülûğ'ul-Meram (Terc. ve Şerhi) s. 2, s. 415-416, N. Uycan Mat. İstanbul.

TEBRİK

Hulûlü ile müşerref olduğumuz Ramazan ayının ve kavuşacağımız Ramazan Bayramı'nın milletimiz ve bütün İslâm âlemi için hayırlı olmasını dileriz.

İstanbul Yüksek İslâm
Enstitüsü Mezunları
Cemiyeti